

Περιβαλλοντικές Δράσεις

Διάκριση

- Πρωσικής Πρωτοβουλίας
- Οικονομικού Τύπου
- Εκπαιδευτικού Τύπου
- Προώθησης Θέσεων
- Νομικού Τύπου
- Πολιτικού Τύπου

Δράσεις Προσωπικής Πρωτοβουλίας

- Οι δράσεις τύπου προσωπικής πρωτοβουλίας ή δράσεις σωματικού τύπου περιλαμβάνουν τα μέτρα τα οποία λαμβάνονται για να βελτιωθεί η κατάσταση ενός περιβαλλοντικού ζητήματος (Μπλιώνης, 2009· Τσαμπούκου-Σκαναβή, 2004).

Δράσεις Προσωπικής Πρωτοβουλίας

- δράσεις οι οποίες δεν είναι συνδεδεμένες με κάποια μορφή διαμαρτυρίας (π.χ. ανταλλαγή λαμπτήρων πυρακτώσεως με λαμπτήρες εξοικονόμησης ενέργειας, απόσυρση κινητών τηλεφώνων, απόσυρση λευκών οικιακών συσκευών, καθαρισμός ακτών και δασικών εκτάσεων από σκουπίδια, προστασία αρχαιολογικών χώρων),

Δράσεις Πρωσοπικής Πρωτοβουλίας

- δράσεις συνειδητής φιλοπεριβαλλοντικής συμπεριφοράς (π.χ. ανακύκλωση υλικών σε οικιακό επίπεδο, εγκατάσταση συσκευών εξοικονόμησης νερού).

Δράσεις Οικονομικού Τύπου

- Υποστήριξης προϊόντος ή υπηρεσίας: ανήκουν οι απευθείας χορηγίες σε περιβαλλοντικές οργανώσεις, καθώς και οι έμμεσες χορηγίες σε περιβαλλοντικές οργανώσεις μέσω του ποσοστού των εσόδων που συγκεντρώνεται από την αγορά συγκεκριμένων καταναλωτικών προϊόντων. Ανήκει επίσης η στοχευμένη προώθηση αγοράς προϊόντων των οποίων η παραγωγή, η επεξεργασία και η διακίνηση πραγματοποιείται με συνθήκες φιλικές προς το περιβάλλον. Η συνειδητή αγορά προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον και η εθελοντική λιτότητα ή απλότητα εντάσσονται επίσης στις δράσεις οικονομικού τύπου.

Δράσεις Οικονομικού Τύπου

- Άρνηση υποστήριξης προϊόντος ή υπηρεσίας: εντάσσεται ο αποκλεισμός (boycottage-μποϊκοτάζ) των καταναλωτικών προϊόντων ή των παρεχόμενων υπηρεσιών που δεν είναι φιλικά προς το περιβάλλον. Στην περίπτωση αυτή χρησιμοποιείται η μη-κατανάλωση ως μέσο πίεσης οικονομικού τύπου, το οποίο έχει μεγάλη διαπραγματευτική ισχύ.

Εκπαιδευτικού Τύπου

- Οι δράσεις εκπαιδευτικού τύπου περιλαμβάνουν την ενημέρωση από το διαδίκτυο, την παρακολούθηση σχετικών ενημερωτικών προγραμμάτων από τα ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα μαζικής ενημέρωσης αλλά και τη συμμετοχή σε συζητήσεις και ενημερωτικές ημερίδες.

Ερώτηση

- Γνωρίζετε περιβαλλοντικές δράσεις εκπαιδευτικού τύπου που αφορούσαν στην περιοχή κατοικίας σας; Συζητήστε στην ομάδα.

Προώθησης Θέσεων

- Οι δράσεις τύπου προώθησης θέσεων περιλαμβάνουν την υποστήριξη απόψεων με επιχειρήματα με διάφορα τεχνικά μέσα, όπως άρθρα στον ημερήσιο τύπο, επιστολές, συνεντεύξεις, δημιουργία τηλεοπτικών μηνυμάτων, άσκηση πίεσης σε κέντρα λήψης αποφάσεων. Περιλαμβάνουν επίσης και μεθόδους που είναι κοινές με τις οικονομικές και πολιτικές δράσεις.

Ερώτηση

- Καταγράψτε δύο τηλεοπτικά ή ραδιοφωνικά μηνύματα προώθησης θέσεων περιβαλλοντικού περιεχομένου. Ποια από αυτά θεωρείτε επιτυχημένα και ποια όχι; Αιτιολογήστε την απάντησή σας. Σχολιάστε και συζητήστε στην ομάδα.

Νομικού Τύπου

- Στις δράσεις νομικού τύπου εντάσσονται οι προσφυγές προς το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ), όπου περιβαλλοντικές οργανώσεις εμπλέκονται σε δικαστικούς αγώνες σχετικά με περιπτώσεις οικοπεδοποίησης δασών, απόπειρες επεμβάσεων σε υγροτόπους ή προστατευόμενες περιοχές κ.ά.

Νομικού Τύπου

- Η υποβολή μήνυσης στην αστυνομική διεύθυνση για θέματα τα οποία σχετίζονται με την πρόκληση ενεργειών που υποβαθμίζουν το περιβάλλον αποτελεί επίσης μία δράση νομικού τύπου (Μπλιώνης 2009).

Πολιτικού Τύπου

- έμμεσες (π.χ. πολιτική διαμεσολάβηση από αιρετούς αντιπροσώπους όπως βουλευτές ή δημοτικούς συμβούλους),
- άμεσες (π.χ. διαδικτυακά ψηφίσματα, συμμετοχή σε ψηφοφορία, συλλογή υπογραφών, μαζική αποστολή επιστολών διαμαρτυρίας, συμμετοχή στη διαδικασία λήψης απόφασης, δημόσια ακρόαση, συγκέντρωση διαμαρτυρίας).

Κοινό Συμμετοχής

- Το κοινό ανάλογα με το βαθμό ενεργότητας που επιδεικνύει στην αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων ταξινομείται σε πέντε κατηγορίες (Roper Starch Worldwide, 2000· Παρασκευόπουλος, 2009) :
- το πραγματικά «πράσινο» (10 %): είναι το πιο ενεργό σε περιβαλλοντικά ζητήματα ενώ συμμετέχει τακτικά σε φιλοπεριβαλλοντικές δραστηριότητες
- το «πρασινίζων» (5 %): ασχολείται συνήθως με δράσεις οικονομικού τύπου, είναι πρόθυμο να αφιερώσει οικονομικούς πόρους για περιβαλλοντικό σκοπό αλλά δεν είναι πρόθυμο να αφιερώσει χρόνο
- Το «αναπτυσσόμενο» (34 %): ασχολείται με περιβαλλοντικά ζητήματα μόνο όταν έχουν πραγματικούς λόγους
- το «απλά ανήσυχο» (19 %): είναι το κοινό που ασχολείται με μερικές ανέξοδες περιβαλλοντικές δραστηριότητες
- το «σκούρο» (32 %): είναι το κοινό που θεωρεί ότι το περιβάλλον δεν αποτελεί πρόβλημα και ότι δεν υπάρχει σχεδόν κανένα πρόβλημα στο περιβάλλον

Λήψη Αποφάσεων

- Το «κοινό συμμετοχής» στη λήψη αποφάσεων για το περιβάλλον και στις συλλογικές περιβαλλοντικές δράσεις, διακρίνεται στις εξής κατηγορίες (Τσαμπούκου-Σκαναβή, 2004):
- Κοινοτικές ή δημοτικές τοπικές ομάδες οι οποίες πιθανά θα εκπροσωπήσουν τους πολίτες στο μέλλον
- Αιρετά συμβούλια και τοπικές διοικήσεις. Περιλαμβάνονται στην κατηγορία «κοινό» όταν εκπροσωπεί το «κοινό» σε τρίτους
- Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.)
- Δημόσια πρόσωπα και πρόσωπα κοινής αποδοχής τα οποία μπορούν να επηρεάσουν την κοινή γνώμη
- Πολίτες, οι οποίοι δεν ανήκουν σε οργανωμένες ομάδες

Περιβαλλοντική ευαισθησία

- Περιβαλλοντική ευαισθησία είναι μια έννοια θεμελιώδους σημασίας για την υπεύθυνη περιβαλλοντική συμπεριφορά των πολιτών (Hungerford and Volk, 1990· Παρασκευόπουλος, 2009).

Πρόθεση

- Η πρόθεση του ατόμου να συμπεριφερθεί με κάποιο τρόπο, όπως το να συμμετέχει σε μία συλλογική περιβαλλοντική δράση, καθορίζεται από τρεις σημαντικούς παράγοντες (Τσαμπούκου-Σκαναβή, 2004):
- την εκτιμώμενη κοινωνική πίεση που εκτιμά το ίδιο το άτομο ότι θα δεχθεί εάν αναπτύξει ή δεν αναπτύξει τη συγκεκριμένη συμπεριφορά (π.χ. περιβαλλοντικά φιλική)
- το βαθμό ευκολίας ή δυσκολίας με τον οποίο πιστεύει ότι θα το πραγματοποιήσει
- το βαθμό κατά τον οποίο πιστεύει ότι η εκτέλεση της συμπεριφοράς θα του επιφέρει επιθυμητές ή ανεπιθύμητες επιπτώσεις

ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

- Ένας Μη Κυβερνητικός Οργανισμός (ΜΚΟ) είναι ένας νομικά συγκροτημένος οργανισμός που δημιουργήθηκε από φυσικά ή νομικά πρόσωπα που λειτουργεί ανεξάρτητα από κάθε κυβέρνηση, και ένας όρος που χρησιμοποιείται συνήθως από τις κυβερνήσεις για να αναφερθούν σε πρόσωπα που δεν ελέγχονται από την κυβέρνηση. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι ΜΚΟ χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει από τις κυβερνήσεις, οι ΜΚΟ υποστηρίζουν το μη κυβερνητικό προσωπικό αποκλείοντας τους εκπροσώπους των κυβερνήσεων από την ένταξή τους στην οργάνωση. Ο όρος χρησιμοποιείται συνήθως μόνο για οργανώσεις που επιδιώκουν ορισμένους ευρύτερους κοινωνικούς στόχους που έχουν πολιτικές πτυχές, χωρίς να είναι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ή αναφέρονται με άλλα ονόματα
- Ο αριθμός των διεθνών ΜΚΟ εκτιμάται σε 40.000. Οι εθνικοί ΜΚΟ είναι ακόμη περισσότεροι: Η Ρωσία έχει 277.000 ΜΚΟ, η Ινδία εκτιμάται ότι έχει περίπου 1,2 εκατομμύρια ΜΚΟ.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΜΚΟ

- Η εμφάνιση προβλημάτων όπως η όξινη βροχή, η μόλυνση της ατμόσφαιρας και των νερών, η ρύπανση, το φαινόμενο του θερμοκηπίου, η τρύπα του όζοντος, η εξαφάνιση ειδών χλωρίδας και πανίδας ευαισθητοποίησε τους κατοίκους του δυτικού κόσμου σε θέματα περιβάλλοντος.
- Εξ' αιτίας αυτών των προβλημάτων διαμόρφωσαν στις αρχές του 20ου αιώνα στις αστικοποιημένες κοινωνίες τα πρώτα οικολογικά κινήματα διατήρησης της φύσης και τροφοδότησαν αργότερα ανάλογες προσπάθειες. Οι οργανώσεις αυτές λειτούργησαν με βάση την εθελοντική εργασία ατόμων με ιδιαίτερες ευαισθησίες προς το περιβάλλον, επιστήμονες και κυρίως με τη συμμετοχή της νεολαίας.
- Λόγω του μεγάλου ενδιαφέροντος των μεμονωμένων ατόμων που εθελοντικά υποστήριζαν τις ομάδες αυτές, οι κυβερνήσεις των διαφόρων κρατών αναγνώρισαν την αξία ορισμένων και συνέβαλαν οικονομικά στις προσπάθειες τους. Πέρα από την εθελοντική προσπάθεια των ατόμων και τη βοήθεια των κυβερνήσεων η εξάπλωση των οργανώσεων και η απόκτηση περισσότερων δυνατοτήτων προήλθε από τη στήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με επιχορηγήσεις προγραμμάτων. Έτσι οι διάφορες Μ.Κ.Ο. που δημιουργήθηκαν κατάφεραν να αποκτήσουν μια ανεξαρτησία κινήσεων και δράσεων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα ορισμένες φορές, τη δημιουργία δικτύων περιβαλλοντικών οργανώσεων με κοινούς σκοπούς, ορισμένα εκ των οποίων χρηματοδοτούνται από μεγάλα επιχορηγητικά προγράμματα (για παράδειγμα LIFE).
- ΜΚΟ μπορεί να είναι κάποιες φιλανθρωπικές οργανώσεις, κάποιες οργανώσεις που ενδιαφέρονται για το περιβάλλον, κάποιες οργανώσεις που ενδιαφέρονται για την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όσο και κάποιες ομάδες πολιτών που πιέζουν τις κυβερνήσεις αλλά και το κοινωνικό σύνολο για αλλαγές σε συγκεκριμένα θέματα.